

ИНСТИТУТ ЗА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
КРСТЕ МИСИРКОВ - СКОПЈЕ

ЈАЗИКОТ НАШ ДЕНЕШЕН, КН. 26

ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ
ОД НАУЧНИОТ СОБИР

ЈАЗИЧНАТА СЛИКА НА СВЕТОТ

одржан на 23-24 април 2015 година

Скопје 2016

Редакциски одбор:

д-р Снежана Велковска
д-р Снежана Веновска-Антевска
д-р Олгица Додевска-Михајловска
д-р Катица Топлиска-Евроска
д-р Фани Стефановска-Ристеска

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека 'Св. Климент Охридски', Скопје

316.722-027.6(=163.3):81'23(062)
811.163.3(062)

ЈАЗИЧНАТА слика на светот : зборник на трудови од научниот собир
Одржан на 23-24 април 2015 / [редакциски одбор Снежана Велковска ... и
др.]. –

Скопје : Институт за македонски јазик 'Крсте Мисирков', 2016. – 260
стр., 24 см. – (Едиција во чест на Благоја Корубин 'Јазикот наш
денешен'; кн.26)

Библиографија кон трудовите

ISBN 978-608-220-039-2

а) Македонци – Културен идентитет – Јазична вербализација – Собири
б) Македонски јазик – Собири
COBISS.MK-ID 102307850

	<i>Лилјана ГУШЕВСКА,</i>	
	За јазичниот конфликт од историски и од современ аспект	108
7	<i>Марија КУСЕВСКА,</i>	
	Рамка за меѓукултурните истражувања на говорните чинови	119
13	<i>Јован КОСТОВ,</i>	
	Корпус и отворен софтвер за автоматска обработка на македонскиот јазик: примери од Gate Developer	129
18	<i>Светло ТОЕВСКИ,</i>	
	Јазичната релативност изразена преку семантичкиот анизоморфизам меѓу хроматската лексика на македонскиот јазик и други јазици во светот	147
24		
	<i>Жаклина Ѓорѓиоска, Лилјана Макаријоска,</i>	
28	Турцизмите во јазикот на колумната	165
	<i>Снежана ПЕТРОВА-ЦАМБАЗОВА,</i>	
	Реторичката подлога на рекламните пораки	175
35		
	<i>Лидија ТАНТУРОВСКА,</i>	
	Покана	183
45		
	<i>Васил ДРВОШАНОВ,</i>	
	Кон семантиката на лексемата <i>дрча</i> во македонските говори	199
54		
	<i>Веселинка ЛАБРОСКА, Силанислав СТАНКОВИЌ,</i>	
	Лексичка интерференција кај Македонците во јужен Банат (Република Србија)	210
59		
	<i>Михајло МАРКОВИЌ, Соња НОВОТНИ,</i>	
65	Анализа на избрани лексеми од црковнословенско потекло во поглавјето „слово за празниците“ во делото „Огледало“ од Кирил Пејчиновиќ Тетоец	219
79		
	<i>Соња НОВОТНИ, Михајло МАРКОВИЌ,</i>	
87	Лексиката од словенски ареал во некои старословенски ракописи, наспрема состојбата во смј	232
	<i>Маја ЃТЕФОВА,</i>	
96	Македонскиот јазик во секојдневното општење (младите во Неготино) преку проектот „Меѓуетничка интеграција во образованието“	246
100		

Марија КУСЕВСКА

РАМКА ЗА МЕЃУКУЛТУРНИТЕ ИСТРАЖУВАЊА НА ГОВОРНИТЕ ЧИНОВИ

Апстракт: Во овој труд поаѓаме од констатацијата на Остин (1962) дека говорните чинови му овозможуваат на говорителот да го искористи јазикот за остварување на некои свои цели, на пример да побара услуга, да даде комплимент, да се заблагодари, да се согласи или да не се согласи, и сл. Емпириските истражувања на говорните чинови се засноваат врз неколку аспекти, кон кои ќе се осврнеме и ние во ова излагање:

- варијабилноста, т.е. еден говорен чин може да се оствари со употреба на различни јазични средства, во зависност од социопрагматичките услови (моќта на соговорниците, блискоста меѓу нив, сериозноста на ситуацијата, обемот на наметнувањето, родовата припадност и сл.);
 - комуникациските принципи според кои говорителите ги избираат стратегиите за реализација на говорните чинови;
 - културната припадност на соговорниците, од што зависат очекувањата на соговорниците при реализацијата на говорните чинови и нивната интерпретација, како и изборот на јазичните средства за нивно обликување.
- Посебно ќе се осврнеме и на контрастивните истражувања на говорните чинови во македонскиот и во англискиот јазик.

Клучни зборови: говорни чинови, социопрагматика, принципи на комуникација, меѓукултурна прагматика.

1. Дефиниција на говорните чинови

Основната претпоставка на теоријата за говорните чинови е дека јазикот се употребува за комуникациски цели. Според тоа, теоријата за говорните чинови во основа се занимава со она што луѓето *йраваат* со јазикот – со функциите на јазикот. Фокусот се става врз оние функции кои се важни за комуникациската намера и кои можат да се реализираат во една реченица. Говорните чинови произлегуваат од контекстот и придонесуваат за градење на контекстот. Контекстот претставува збир на искази со кои се опишуваат убедувањата, знаењето, посветеноста и сл. на